

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A sinaiai látogatás után.

A trónörökösünk romániai látogatását kísérelő kósza hírekről az erélyes hangú hivatalos cáfolatok lerántották már a leplet, cáfolatra már nincs szükség, de a romániai látogatás tanulságait érdemes még fontolgatni.

Tény, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösét feltűnő melegséggel és szeretettel fogadták Romániában, ami azt mutatja, hogy dacára a szláv bujtogatásokra könnyen visszavezethető sovínisztikus romániai allűröknek, komoly román politikai körökben nagyon is átértzik az Ausztriával és Magyarországgal fenntartandó barátságos viszony szükségét.

Ebből pedig komoly következmény folyik.

Ha Románia mérvadó körei tisztában vannak azzal, hogy hazánk uralkodójának és népeinek szoros barátságára nekik szükségük van, akkor az a politikai irány, amelyet a román sajtóban éppen Magyarország ellen kifejezésre jutva napnap után látunk, Románia érdekeivel egyenes ellentétben áll. Ha továbbá azt látjuk, hogy a hazai román sajtó a romániai sajtónak ezeket a velleitéseit elősegíti, nyugodtan következteljük azt is, hogy a hazai román sajtó is Románia érdekei ellen dolgozik, midőn minduntalan hamis világításba helyezi hazai viszonyainkat.

Mikor mintegy másfél évvel ezelőtt megkezdtem a román tulzások veszedelmességére rámutatni, teljesen tisztában voltam azzal a viharral, amelyet békitésre és tárgyilagosságra irányuló dolgozataim a tulzó nacionalizmus táborában kelteni fognak. Ennek a viharnek, amely, megvallom, nem egy keserves órát szerzett, kiteltem magamat abban a tudatban, hogy a események igazolni fognak.

Ilyen igazolása a mi álláspontunknak Ferdinánd trónörökös szíves és kitüntető fogadtatása.

Mert hasztalan erőlködés azt állítani, hogy ennek a látogatásnak politikai fontossága nem lett volna. Sőt nagyon nagy fontossága volt ennek egy politikát, mint a nemzetgazdaságot illetőleg.

A román király feltűnően szívélyesen üdvözölte vendéget, s a reá adott felelet egyenes bizonyítéka annak, hogy a két szomszédos monarchia viszonyait a nemzetiségi pártnak magatartása s a romániai sovínizta magyargyűlöletet hirdető velleitások semmiben sem alterálták. Már pedig, mint jól ismerjük, a modern román aktivizmusnak ez volt a legfőbb célja. Azt akarták és akarják elérni, hogy a magyar nemzetet s annak politikai irányát olybá tüntessék fel a két állam uralkodója előtt, mint amely a szükséges jó viszony melegségét és állandóságát csak megronthatja. Ez a cél azonban nincs elérve.

Sőt az van egyenesen kifejezve, amit a hazai ugynevezett mérsékelt románok sajtója és pártja vall és hirdet, hogy a két nemzet benső barátságára van szükség és pedig minden téren.

Ha tehát a hazai román nemzetiségi sajtó a románságnak mint ilyennek szolgálatot tenni akar, akkor nem szabad neki itt román elnyomatásról beszélnie, hanem el kell ismernie azon egyszerű tény, hogy itt hazánkban a polgárság összesége politikai tekintetben az egységes magyar nemzetet alkotja egyenlő jogokkal, egyenlő kötelezettségekkel, de emellett minden etnografiai népelemnek, tehát a magyarság után legszámosabb románságnak is teljes joga van a maga nyelvének, kulturájának, irodalmi, társadalmi, közgazdasági életének szabad szervezéséhez és vezetéséhez. Ha tehát a magyarság és románság között ellentétek merülnek fel, azok sohasem nemzetközi természetűek, hanem tárgyilagossággal és kevés jóakarattal mindig elintézhető muló tünemények, amelyek mindörökké elő fognak fordulni.

Az állam magyar jellegét a magyar nyelv kötelező oktatását, a politikai magyar nemzethez való tartozás átértését a magyarság nemcsak sürgette, hanem erélyes kézzel biztosította is, nem is tehetett másképpen, de az elnyomás és túlzás politikájához még akkor sem nyult,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A vén fenyő.

Irta: Csipnán N.

A vén fenyő napkeletkor ébredt, körül nézett s vidám lett. Amerre csak elért tekintete, mindenütt erdő húzódott, szunnyadó, évszázados erdő, beláthatatlan messzeségben. Minden fánál magasabb volt s büszkén böltingatta fejét testvérei, a többi fenyő felett. A többi fával, a nyírral és a szilfával szóba sem állt, hisz azok csak derekájig értek.

Nagy időt látott már a vén fenyő s gyermekkorának emlékei szinte elmosódtak.

Fiatalkorában a széllel civódott, mert egyre szerelmes dolgokat suttogott a fülébe s ő viszont nem szerette a szelet. Eleinte csak lágyan simogatta ágait, aztán határtalan mérgében hajtogatta, tördölte (az egész erdő szinte nyugótt beéle).

De hát miért is vágyott éppen rá?

Maga sem tudja, hisz a szelet mindenki szereti... A szürke telhők és a rózsaszínű párák mit is csinálnának, ha a szél nem vinné

őket sétálgatni az égbolton, nem is tudnának élni nélküle.

A gyöngéd nyárta meg úgy szereti, hogy még csak messziről érzi a csókját s már is remeg, levelei reszketnek a vágytól s mégis hiába várja...

Vén fejét a napon melengette a fenyő, mert teste fázott, lábain egy kis patak csörgedezett keresztül, örökösen a kavicsokkal évdőve. A madarak is dalolni kezdtek. De sok fészket raktak valamikor ágaira s mind szép, dalos madarak voltak. Csak a kakuk madarat nem szerette, mindig szomorította. A többi madár vidáman dalol s az egyre csak ezt viszi: »Kakuk... kakuk«, mintha valakit siratna.

Farkas és medve is megfordult az erdőben, ember azonban — ritkán, az is a finomabbjából. Mikor azonban az emberek sűrűn kezdtek oda járogatni, mindig valami érthetetlen és borzalmas dolgot cselekedtek: egyikök egy fiatal nyírfát vágott ki, pedig az sehogy sem akart meghalni oly ifjan, egy másik tüzet rakott s a moh lángot fogott, szerencsére azonban el is aludt...

Télen érzi magát a legjobban a vén fenyő.

Feje hóval van borítva, lába is be van göngyölve és melege van.

Mindez eszébe jutott a napon sütkérező vén fenyőnek. Hirtelen recsegést hallott, odanézett s megint egy embert látott, aki éppen feléje tartott s alája telepedett.

Megharagudott erre a fenyő. Oly szépen kezdődött a napja s most hirtelen milyen kellemetlenség éri.

Az ember ránézett, aztán átkarolta törzsét, de bizony félig sem bírta.

A fenyő nemsokára szinte remegett a haragtól: az ember megszurta s a kérgén vágott valamit, ami a fenyőnek oly fájdalmasan esett. Megrázta fejét s forgácsokkal sujtotta a vakmerőt, az ember meg valami jelet vágott rajta, eltakarította a forgácsot s eltűnt a bokrok között.

Erre a fenyőt egészen elöntötte az epe. Őt, aki a hatalmas széllel is szembezáll s most egy jött ment így megsértette...

Ismét néhány nap telt el. A fenyő lassacskán megnyugodott s megint vidáman nézett az erdőre és a napra. De nemsokára megint hallotta a galyak recsegését s látta, hogy feléje tart valaki. A sértő volt s utána egy gyö-

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben. Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
Rákóczi-ut. Telefon 130.

mikor erre a nacionalista tulzások képviselői provokáltak.

A románvezető és irányadó férfiak feladata tehát nem lehet más, mint teljes erővel bevonni a román köznépet a román kulturális munkának intenzív folytatásába, a társadalom és közgazdasági haladás tényezőinek keresésébe és effektív alkalmazásába.

És ha most azt látjuk, hogy hazánk leendő királya s Románia öreg uralkodója egymás barátságát keresik, kultiválják és nagyrabecsülik, ennek az a tanulsága, hogy úgy Magyarország, mint Románia ne engedje felszínre jutni azon elemeket, melyek üres jelszavakkal megbontani szeretnék a békés haladást.

Mert ezek a törekvések szilárd talajon nőttek s onnan tápláltnak, minden román nyelvű honpolgárnak óvakodnia kell tőlük. A magyarság fel fogja ismerni jó barátait és testvéreit és a román békepart megéri szenvedéseinek és áldozatainak legszebb jutalmát.

Ez lesz a sinai látogatás tanúsága.

Gedeon.

A pártok egyezkedése. A bécsi Zeit, amely szenvedélyesen dolgozik a válságkombinációkban, ma azt a hirt hozza, hogy augusztus végén a magyar pártok megkezdik az egyeztető tárgyalásokat. A pártok kész tervekkel járulnak majd az e célra egybehangzó értekezlet elé. A megbeszéléseknek az lesz a célja, hogy a válságot minden részletben, kiváltképen a bankkérdésben megoldják.

Az új birodalmi kancellár látogatása. A *Fremdenblatt* írja: Az utóbbi időben ismételten felmerült az a hír, hogy *Beetmann* *Hollóé* német birodalmi kancellár a közeljövőben bemutatkozni szándékozik *Ferenc József* ő felségének. Bár erre vonatkozólag még nem történtek határozott intézkedések, a

nyörű lányka ment s olyan formás volt, akár csak egy fiatal fenyő. Lábaihoz ültek s beszélgetni kezdtek.

A fenyő tüvel akarta megszurkálni őket, de előbb beszélgetésüket akarta meghallgatni.

S mihamar megtudta, hogy szeretik egymást.

— Itt ábrándoztam rólad s ide, e százados fenyőre véstem nevedet. Én most elmegyek, de gondoldj reám s ne változz meg irányomban, s én a te neved alá vésem hűségi eskümet.

Megint fáj a fenyőnek a vésés, de most nem csapdosta forgácsait, csendesén rázogatta fejét, aztán az ég felé emelte, hogy ne lássa azokat az embereket, akik őt is bussá tették.

Amikor ismét a földre tekintett, már senkit sem látott. Előprengett a fiatalok sorsán a fenyő és sehogysem tudta fejéből kiverni őket.

Hosszu idő telt el s a fenyő kérge nem vonta be, de megőrizte az esküvés: és várt.

A széltől is próbált kérdezősködni isme-

birnek mégis nagy a belső valószínűsége és az új birodalmi kancellár bemutatkozása ő felsége előtt talán szeptember havában meg fog történni.

Nyári előadások — téli helyárák.

— A színügyi bizottság ülése. —

A közönség körében megnyilatkozott méltatlankodás, hogy a szintársulat a beállott meleg dacára a téli színházban tartja előadásait s hogy a nyári szezonra megállapított helyárákat szedi az igazgató — tegnap kifejezésre jutott a színügyi bizottságban is.

Nagyvárad városa, a kormány segélyével ugyan, de mégis tetemes áldozattal felépítette a nyári szinkört, hogy a nagyvárad szintársulat ne legyen kénytelen vándorolni s a nagyvárad színház állandósíttassék. Ilyen körülmények mellett csak érthető a méltatlankodás, hogy rekkenő hőségben a téli színházban kell átizzadni a közönségnek és színésznek egyaránt az estéket. A nyári szinkörrel még azt is célozták, hogy a szerényebb igényű és kevésbé vagyonos közönségnek alkalom nyujtassék a szórakozásra s e helyett csak a téli magas helyárákat kell fizetnie.

A színügyi bizottság tegnapi ülésén dr *Hoványi Géza* elnöke alatt *Mezey Mihály*, *Harmathy Károly*, *Stark Gyula*, *Köszeghy József*, dr *Dőri Ferenc*, *Beczky Lajos*, *Juricskay Barna* biz. jegyző és *Erdélyi Miklós* szinigazgató voltak jelen.

Dr *Hoványi Géza* előterjesztette, hogy *Mezey Mihály* és *Hlaky Endre* színügyi bizottsági tagok levelet intéztek hozzá, amelyben a színügyi bizottság összehívását kérik azon célból, hogy a színügyi bizottság hozzon határozatot a szinigazgató ama eljárása ellen, miszerint a téli színházban most a nyári szezon alatt is a téli szezonra megállapított helyárákat szedi. Előnk maga is helyesnek tartja a felszólalást. Azt hitte, hogy csak pár estére meg-

rősei felől, de az nem is felelt, mert újra eszébe jutott a régi sérelem.

A nyár is elmúlt, a tél is beköszöntött, aztán megint nyár lett, utána megint csak tél s a fenyő mégsem feledte a lánykát, nem egyszer jutott eszébe.

Egyszer tavasszal, amikor már a fűlemlék is megszólaltak, látta, hogy a lányka egyedül tart feléje, szomorúan és megfogyva. Hozzája lépett, ajkát az íráshoz nyomta, csókolt a könyei peremek, csak úgy omlottak rá.

— Te édesem — suttogta a lányka, — itt hagyjál engem, idegenben pusztultál el... most már csak te öreg, jó fenyő, csak te vagy az én vigasztalásom... Amint a fenyő e szavakat hallotta, megremegett és sírásra fakadt. Előncötték a tiszta gyantás könyek és az íráson megálltak és összefutottak. Megörvendezett a lányka, összegyűjtötte és haza vitte a könyeket.

— Köszönöm, — mondotta bucsuzásul. Azóta a fenyő is megszerette az embereket.

S néhanapján most is csendesén hulldoálnak illatos könyei.

be a szintársulat a rossz idő miatt a téli színházba.

Ezután többen hozzászóltak a kérdéshez. A színházban a játszásra a tanács adta meg az engedélyt s erről hivatalosan nem értesítette a színügyi bizottságot. Konstatálták, de egyben kilógásolták is, hogy az egész nyári szezonra, az igazgató tetszéséhez képest, adták meg a téli színházba a játszási engedélyt.

Különösen dr *Dőri Ferenc* tiltakozott az ellen, hogy bármily körülmények között is a nyári szezon alatt a téli színházban játszassék a szintársulat.

Mezey Mihály azt javasolja, hogy mondja ki a színügyi bizottság, miszerint felkéri a városi tanácsot, hogy a színügyi bizottság megkérdése nélkül ne adjon a nyári szezonban játszási engedélyt a szintársulatnak a téli színházra.

Köszeghy József azt a kikötést kívánja, hogy a téli főszezon megkezdése előtt 6 héttel nem szabad a téli színházban játszani, mert ez az idő kell a javításokra.

Dr *Hoványi Géza* elnök az elhangzottakhoz köpest indítványozza, hogy kéressék fel a tanács, miszerint a jövőben, mielőtt a tanács kiadná nyáron a téli színházra a játszási engedélyt, előbb kérjék ki a színügyi bizottság véleményét. Továbbá mondja ki a színügyi bizottság, hogy a nyári szezonban csak a szinkörre megállapított árak mellett játszhat a téli színházban a szintársulat.

Mezey Mihály és dr *Dőri Ferenc* még annak kimondását is kívánják, hogy keressék meg a tanácsot, miszerint intézkedjék, hogy most a szintársulat mielőbb kivonuljon a nyári szinkörbe.

A színügyi bizottság a dr *Hoványi Géza* elnök indítványához képest kimondotta, hogy megkeresi a tanácsot, miként a jövőben előzetesen kérje ki a színügyi bizottság véleményét, ha a nyári szezonban engedélyt akar adni a téli színházban tartandó előadásokra. Ha meg is adja az engedélyt, csak a szinkör helyárait szedheti az igazgató a téli színházban. Végül megkeresi a tanácsot, hogy amennyiben a nyári szinkörben már megszűntek azok az okok, amelyek miatt a téli színházba jött most át a társulat, intézkedjék, hogy mielőbb újból a nyári szinkörben tartassanak az előadások.

Stark Gyula biz. tag szót emelt, hogy a vasárnap délutáni előadások minden kritikán aluliak. A színészek ignorálják a közönséget; a darabokból kihagynak, szóval botrányosak a délutáni előadások.

Erdélyi Miklós szinigazgató elismeri, hogy a legutóbbi vasárnap délutáni előadás sok kívánni valót mutatott, de ezek a közbejött körülmények folytán állottak elő. Intézkedik, hogy a jövőben az ilyen dolgok a lehetőséghez képest kiküszöböltessenek.

Az ülés végével *Köszeghy József* főmérnök meghívására a színügyi bizottság megtekintette a kijavított szinkört.

Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezz be, mert az 5 tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

Miklólázuron minden csendes.

A miklólázuri közjegyzőség közönsége a nagy izgalmak után tegnap már teljesen nyugodt volt. A betörés helyein tatarozási munkálatok folynak. A község házáról a jegyzői irodát más helyre költöztetik, egyszóval általános nagy-takarítási munkálatokat végeznek a rémes éjjel nyomainak eltüntetésére. Az összpontosított csendőrség valószínűleg a mai nap folyamán befejezi a járásban a razziát és akkor nyoma sem marad a jegyzők garázdalkodásának. A szenzációs ügy tovább már a bíróságnak képezi munkáját: A bírósági vizsgálat hivatalos titok s annak részleteit a bíróság nem hozza nyilvánosságra. A magyarcsékei főszolgabíró is befejezte a jegyző ellen a vizsgálatot és ennek folytán úgy függesztette fel állásától, hogy Popescu fizetésének egy harmadát élvezheti.

A főszolgabíró a vizsgálat során a sikasztás tényét is megállapította. Az elsikkasztott összeg ugyan nem oly nagy és vissza is fizette Popescu, azonban a bíróság és a pénztáros vallomása szerint saját céljaira használta a kivett pénzt s ezért, valamint a rablás gyanúja miatt is fel kellett a jegyzőt függeszteni.

A főszolgabírói jelentés szerint a módfelett felizgatott hangulat teljesen rendes. A tegnapi nap folyamán Popescu védői olyan színezetben kezdték feltüntetni az ügyet, mintha a rablást az a bizonyos Kuk István követte volna el. Ez a föltevésünk volt nekünk is kezdetben, azonban ma már teljesen megdőlt ez, mert Kuk bandájára bebizonyosodott, hogy egy betörést követett el, míg már a magyarcsékei Zichermann féle betörést is nem Kuk hanem mint azt megirtuk a Nagyváradon elfogott cigányok követték el.

A bűnjelek egész halmaza, valamint Neumannék vallomása kizárta teszik, hogy a rablást más mint Popescu bandája követte volna el. A tegnapi nap folyamán Friedmann Józsefné a szintén letartóztatott nevelőné Poyvár Szervért bizta meg a védelem ellátásával. Itt kell megjegyeznünk, az illetékesek felkérésére a kellemetlen tévedések ellentéte vegett, hogy Friedmannról eddig közölt személyleírás téves volt, mert Friedmanné nem középtermetű, hanem magas, barna asszony és férjhez mentele óta távol volt mindég Nagyváradtól, míg az, akiről eddig volt közölve a személyleírás, az állandóan szülei házában tartózkodott Nagyváradon.

Egy újabb kombináció.

Tegnap a késő éjjeli órákban értesültünk Magyarcsékéről a betörésre vonatkozólag. Ez értesülés szerint a betörést tényleg Popescuék követték el, azonban korántsem azzal a szándékkal, hogy Neumannéktól raboljanak, vagy hogy Neumannt leüssék, hanem hogy megijesszék őt. Ezt megerősíteni látszik a kísérteties öltözék amit akkor viseltek. A lepedő a fehér álarc a kereszt. Hogy mégis balul ütött ki a kísértetieskedés az onnan van, mert Neumannék lármát csapva megtámadták a ki-

sérteteket; — (?) mire Popescuék úgy ahogy tudtak menekültek.

Mint értesültünk Popescu édesanyja 10000 korona biztosítékot akar letenni a bíróságnál fia szabadlábrahelyeztetése végett.

Kuk Istvánt elfogták.

A miklólázuri rablásnál állítólag nagy szerepe van Kuk István volt kisdombrovicei tanítónak. Ez azonban nagyon valószínűtlen. Arra azonban mindenestre alkalmas, hogy a történeteket ráfogják abban a hiedelemben, hogy Kuk valódi néven Papp István ugyis ismeretlen helyen tartózkodik. Most mint késő éjjel értesültünk, Kuk Istvánt Nagymaros környékén a csendőrség elfogta. A fogoly tanítót Magyarcsékére fogják szállítani. Ez a hír még nem nyert megerősítést, de ha valóban igaz, úgy teljes bizonyosságot fog szolgáltatni arra nézve, hogy tényleg ki volt a miklólázuri haramia. Kuk István szereplése azonban mint már fentebb is említettük, a jelen esetben ki van zárva.

Kuk valószínűleg a Nagyváradon elfogott cigányok által elkövetett betöréseknek volt az értelmi szerzője. Annak idején, mint megirtuk a venteri jegyzőnél történt betörés alkalmával felismerték volna állítólag. A venteri betörést pedig a cigányok követték el.

A Nagyváradról Magyarcsékére szállított cigányok bűnössége már teljesen beigazolást nyert. A cigányok épen vasárnap délre a déli harangszó mellett vonultak be Magyarcsékére, ahol az emberek nagy tömegben vártak már rájuk. A vizsgálat természetesen szonnal megkezdődött még pedig eredménnyel.

Vasárnap délután a venteri jegyző végignézte a karavánt és legnagyobb meglepetésére a legválasabb cigányon a saját kabátjára ismert

— Cigány, hisz ez az én kabátom.

— Mit hogy ez a maga kabátja. Sohse láttam ilyen kabátot magának, — szólott a cigány a jegyző felfedezésére.

A jegyző pedig, hogy bebizonyítsa állítását kénytelen volt a kabáthoz a nadrágot elhozni Venterről, amire a cigány egy csöppet sem lepődött meg, sőt a következőleg vágta ki magát:

— Ná lám. Ha ez a kabát ennek a nadrágnak volna a kabátja, akkor bizony már az egész ötözetet elhoztam volna, nem csak a rököt.

A csendőrség ma, vagy holnap befejezi a razziát. Ez ideig igen sok cigányt fogtak össze. A razzia alkalmával különösen kitüntette magát Koczka járásörmester, aki úgy fogdosta napról napra a cigányokat, amint a legyet.

Titokzatos haláleset.

Tenkéről jelentik, hogy ott gyanus tünetek között meghalt Schreier Adolfné, a korcsmáros öcsésének a felesége. Valóságos regény fűződik ehhez az esethez, melyből lehet, hogy szenzáció fog kifejlődni.

Részletes tudósításunk a következő:

Schreier Herman jomódu korcsmárosnak Adolf nevű öcsése, mint társ és kíséret volt a részes üzletben. Feleségével 5 év óta a legrosszabb viszonyba élt. Schreier Adolf miatt, miért nem, ki nem állhatta a feleségét, noha az asszony különös szeretettel vonzódott férjéhez. A férj azonban folyton zaklatta az asszonyt s követelte, hogy váljanak el. Az asszony ellenben hallani sem akart a válásról.

Igy huzódott ez a dolog egészen a napokig. A múlt héten Schreier Adolf azzal állt a felesége elé, hogy váljanak el s ő akkor hajlandó lesz 500 forint végkielégítést és havi 20 forint tartásdíjat fizetni. Az asszony azonban még így se akart válni.

A múlt hét szerdáján aztán a falubeli, zsidók rábeszélésére reá állt, hogy elfogadja férje ajánlatát. S így az hitték, hogy elintéződött ez az ügy. Szombaton azonban fordulat állott be. Az isteni tiszteleire ment Schreier Adolfné. A zsinagógában hirtelen rosszul lett, haza vitték s óriási kínok között meghalt.

Az orvos mindjárt mikor az asszony rosszul lett, megvizsgálta a beteget, de nem tudott diagnózist megállapítani s miután az kiszenvedett, akkor se tudta, hogy mi ölte meg az asszonyt.

A faluban nagy izgatottságot okozott ez a különös eset és sugdosni kezdték, hogy a korcsmárosné bünténynek esett áldozatul, azonban hogy igaz-e, nem lehet tudni.

Érdekes a dologban, hogy Held Mátyás, ki jelen volt az asszony halálánál határozottan látta, hogy a haldokló asszony, ki már nem volt képes beszélni, feltérdelt az ágyában s ökleivel megfenyegette férjét.

Tenkei tudósítónk arról értesít bennünket, hogy már holnap feljelentés várható a fenti ügyben, mely vizsgálatot és exhumálást von maga után s nem lehetetlen, hogy szenzációs bűneset fog kiderülni az eset kapcsán.

Azokban az sírban kizárva, hogy nem bűntény forog fenn, hanem szívszélhűdés ölte meg a szerencsétlen asszonyt.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék

Gseftelés a jótékonyssággal.

Az Alkotmány közleményei, melyekben a Gyermekvédő Liga sorjegy-manőverét ismertette, gyalázatos visszaélésekről rántották le a leplet. Minden család botrányos és gyalázatos, de jótékony névben üzött csalásnak a megbélyegzésére alig van elég erős kifejezése a különben eléggé erőteljes magyar nyelvnek.

Fürdői közönség figyelmébe!

Uzókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdő ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tajtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA
KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR
Nagyvárad Rákóczi-ut
Telefon 130.

A humanizmusnak e sivár lelkű kufárai megrendítették a közönségben a bizalmat azon különben igen nemes hivatásu intézmény iránt, melynek cége alatt a visszaélés történt.

Mi bármily magasztosnak tartjuk is a Liga hivatását, nem tartottuk azt teljesnek, mert az elhanyagolt gyermekeknek csak a testét védelmezte, a lelkével, annak erkölcsi nevelésével nem törődött.

Mégis örvendtünk a Liga sikerének, mert Magyarországon oly nagy az elhanyagolt gyermekek száma, hogy a Liga az államnak nagyon bőkezű támogatása és a társadalomnak hasonlóan nagyon bőkezű támogatása mellett is az ő fél feladatának is alig félig tudott megfelelni.

Ezután pedig! — Tartunk tőle, hogy a közönségnek az eddig tanusított nagyon bőkezű támogatása meg fog csappanni.

Bár a magyar ipar és kereskedelem érdekein is igen nagy sebet ejtettek a humanizmusnak e kufár lelkű vigécei, de a legnagyobb sebet magán a reklamból élő divatos humanizmuson s annak leghatalmasabb alkotásán ejtették,

Ezért a nagy kárért pedig, amelyet a gyermekvédelem nemes művének okoztak, ha utól is éri őket a büntetés, sohasem fognak eleget bűnhődni.

*** Korda Andor állapota.** Korda Andort a magyarországi kerület képviselőjét tegnap a kórházban meglátogatta Winkler Lajos nyugalmazott igazgató. Korda nehezen tud beszélni a sok sebtől. A képviselő sérülései már annyira javultak, hogy a családja holnap este vonaton Magyarországra fogja vitetni. Korda állapota a körülményekhez képest a lehető legjobb.

*** A villamos áram az őssi-i majorban.** A nagyváradai lat. szert. káptalan őssi majorjába világítási és motorikus célokra bevezetni szándékozik Nagyvárad város villamos telepéről a villamos áramot. Ez ügyben tegnap délelőtt tartották meg a helyszíni tárgyalást, amelyen Lázár Lipót kir. főmérnök, mint a miniszter küldöttje, továbbá Nagyvárad város részéről dr. Dóri István alügyész és Belányi Imre villamostelep igazgató, a vasut részéről Verő főmérnök, a villamos vasutól Szamzsenka Ernő üzletigazgató, a megye képviseletében Nagy Márton főszolgabíró, a káptalan képviseletében Géczy Géza uradalmi főmérnök és dr. Imrik Gusztáv uradalmi ügyész voltak jelen. A vonal kiépítési tervét elfogadták s a miniszter kiküldöttje az építésre az engedélyt megadta.

*** A vasutállomás előtti árubódék sorsa.** A nagyváradai vasutállomás előtt volt árubódék elhelyezését már a közgyűlés is elhatározta. A bódék tulajdonosai ezen határozat ellen felülvizsgálati kérelmet adtak be a miniszterhez, de eredménytelenül, amennyiben a belügyminiszter a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

*** Hogy fizetik a papfalvai tanítót?** A maga nemében elég különös, de Bihar megyében már megszokott ügyben tett panaszt tegnap a papfalvai görög keleti tanító. A panasz tárgya mint rendesen a fizetés volt. A tanítónak évnegyedenként előre kellene kapnia a fizetését és e helyett minden három-négy hónapban utólag kap néhány koronát. Így a legutóbbi három havi fizetése gyanánt 4 koronát kapott a tanító. Négy koronából pedig még

a nyugdíjas honvédek sem tudnak megélni, a tanító pedig családos ember és igen sok kötelezettségei vannak. A nevelésért fizetés miatt most panaszt tett a tanító és kéri, hogy végrehajtás után szedjék be a fizetését.

*** Egy jegyző fegyelmi ügye.** Legutóbbi számunkban Jakab Rezső érmihályfalvai főjegyző fegyelmi ügyéről akként emlékeztünk meg, hogy a hivatalos teendőiben, különösen a pénzügyi elszámolásoknál követelt el vastag felületességet. Mint értesülünk a vizsgálat már befejezést nyert s megállapított, hogy a vádak legtöbbjei megfelelnek a valóságnak. A fentieket téves információk alapján irtuk meg, s készséggel teszünk eleget ama óhajtsáknak, melyet a legautentikusabb kuforrásból merítettünk jelenleg, hogy azokat, minden ferde elbirálás kikerülése végett, az alábbiakban korrigáljuk. Tény, hogy Jakab Rezső érmihályfalvai főjegyző ellen fegyelmi vizsgálat járatott le. Hogy azonban az, kinek feljelentésére, ki által összegyűjtött, semmit nem jelentő és részben már lejáratott fegyelmi eljárás tárgyait képező vádpontok alapján indított meg és mi okból? ezekre felvilágosítással szolgálhatna a nagyváradai lapok márciusi számainak egyike, melyben dr. Jakab Ernő érmihályfalvai ügyvéd feljelentésére a Belügyminiszter Dobozy Kálmán főszolgabíró felfüggesztésére vonatkozó rendelete foglaltatik, s a nagyváradai »Közérdek« legutóbbi számai, melyek egy járási számvevő hivatásos ügykezelési munkálkodásait méltatják. A vádak valóságát illetőleg jellemző az a tény, hogy a fegyelmi eljárás során a vádlott főjegyző, rágalmozás és hamis vádaskodás miatt önmaga kérte az ügyiratok áttételét a kir. ügyészséghez. Ehhez a kívánsághoz, mint értesülünk, rigorozusan ragaszkodik mert csak ezuton remélhet az évek hosszú során át ellene folytatott ok nélküli zaklatásoktól szabadulni.

*** Áthelyezések a városnál.** Nagyvárad városánál többrendű áthelyezéseket eszközölt a tanács. Így dr. Kripka Henrik ügyvédet a szegényügy vezetéséről felmentette s mint napdíjas árvaszéki ülnököt a városi árvaszékhez osztotta be. A szegényügy vezetésével pedig Bodó László számvevőszéki szakdíjnokot bízta meg.

*** A magyar nemzet Szent Antal temploma.** A Pádúai Szent Antaltól nevezett Zuglói Kápolnaegyesület, mely a Magyar Nemzet Pádúai Szent Antal templomának Budapesten, a Zuglóban leendő felépítését tüzte ki céljával, országos gyűjtésre kapott belügyminiszteri engedélyt, melyet a jövő hónapban fog megindítani, hogy szent Antalnak az egész országban élő tisztelői hozzájárulhassanak a templom felépítéséhez s így az valóban a Magyar Nemzet Pádúai Szent Antal Temploma legyen. A gyűjtés iránt, melynek előkészítő munkálatai most vannak folyamatban, országszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az egyesület elnöksége a püspöki kar támogatását is kérte, amelytől máris hathatós támogatásban részesült. Nevezetesen Városv Gyula kalocsai érsek 300 db., valamint gr. Zichy Gyula pécsi püspök 250 db. gyűjőívét kért egyházmegyéjükben való szétküldés végett. Vasary Kolos bibornok, hercegprímás pedig értesítette az egyesület elnökségét, hogy legközelebb kiadandó főpásztori közeleiben a Magyar Nemzet Szent Antal Templomának érdekét fő egyházmegyéje papságának s általa a híveknek, valamint a hit-

buzgalmi egyesületeknek és társulatoknak pártfogásába ajánlja s megengedte, hogy a folyó évnek valamelyik vasárnapján a főegyházmegye valamennyi templomában a Magyar Nemzet Szent Antal Temploma javára gyűjtés rendeztessék. A főváros összes templomaiban 1. évi június hó 20-án rendezett gyűjtés istekintélyes összeget jövedelmezett. Lovag Ember Károly az egyesület elnöke, valamint Drégely Dezső titkár és Orosz Antal pénztáros nagy buzgalommal látják el az ügyben felhalmozódó teendőket. Az egyesületnek VII., Angol-utca 29. sz. alatti irodáját Drégely Dezső titkár vezeti, aki készséggel szolgál az ügyre vonatkozó mindennemű felvilágosítással.

*** Báthory-utca rendezése.** Várad-Velenczén Báthory-utcat az esőzések alkalmával előnti a víz s ezért a tanács megbízta a városi mérnöki hivatalt, hogy az utca rendezési tervét készíttesse el. A főmérnök betejesztette a rendezés tervét és költségvetését, amely szerint a szabályozási munkálatok 30.000 koronába kerülnének.

*** Az iparos ifjak műkedvelői előadása.** A nagyváradai ipartestületi iparos ifjak önképző köre, mint minden évben, most is műkedvelői előadást tart. E célra kérte a várostól két estére, szeptember 2—5-ig a Szigligeti színház átengedését. Kőszeghy József v. főmérnök előterjesztésében a kérelem megtagadását javasolja, mert a jelzett időben javítják a színházat. Ellenben javasolja, hogy a nyári színház engedje át a városi tanács a műkedvelői előadások céljaira az iparos ifjaknak.

*** Vasuti baleset.** Borbély Sándor 17 éves biharpüspöki lakos, pályamunkást kedden reggel a 8 óra 42 perckor induló gyorsvonat, a vasuti felőljáró alatt elütötte. A fiu, kinek jobb kezét csuklóban vágta le a vonat, eszméletlen állapotban maradt a sinek között. Beszállították a közkórházba, hol agyarázkódás következtében még délelőtt meghalt. Az áldozatnak apja is ott dolgozott a pályaudvaron és akkor lett figyelmes, mikor haldokló fiához előhívták. A színhelyre dr. Kármán Elemér kir. ügyész és Nagy János vizsgálóbíró szálltak ki, a rendőrség segédlete mellett. A további bünyügyi eljárás van hivatva azt kideríteni, hogy a végzetes szerencsétlenség miatt terhel-e valakit a felelősség.

*** Lopások.** Juhász Lajos géplakatos segéd vasárnap virradóra a Rédey-kertben megtartott kereskedő ifjak táncestélyéről jövet betért a Kossuth-utcai Grósz-féle pálinkamérésbe, ahol pálinkát ivott. Ezen közben valaki kilopta zsebéből nővére tulajdonát képező, gyöngyháznyelű, fehér selyem legyezőt, melynek értéke 40 korona. A rendőrség nyomozza az ismeretlen tolvajt, szintugy azt is, aki Erdős Lajos Hentes-utca 4. sz. a. lakásából a nyitott szekrényből egy arany lóherét és 25 korona értékű brossot ellopt.

*** Értesítjük a Magyar Takarékszövetkezet t. üzletészeseit,** hogy a III-ik évtársulat befizetési f. év július hó 1-én megkezdődtek és a kiállított könyvek az intézet helyiségében átvethetők. Magyar Takarékszövetkezet igazgatója.

x Az Európa-szállodában minden délután 4 órától zene, melyet Ponta Kálmán jó szölista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgókép előadás van minden este, belépődíj nélkül. mai műsor a következő: Furtangos művészek (komikus). A matróz szerelme (életkép). Hol van a köszörűs (nevetetű). A császár (dráma). Az ördög és korcsmáros (bohózat). Áom a bűvös kastélyban (álmokép). A kis hős (életkép).

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Doktor ur. (Tihanyi vendégszereplésével.)

Csütörtök: Leánykérés, Válás után, (Tihanyi vendégszereplésével.)

Péntek: Koldusgróf. (Bérczi Gyula vendégjátékával.)

Szombat: Szép Heléna. (Bérczi Gyula vendégszereplésével.)

Vasárnap: délután Jókedvű paraszt, este: Vöröshaju. (Bérczi Gyulával.)

Orpheusz a pokolban. Az a néhány ember, aki a hőségtől vissza nem rettenve, színházba merészkedett menni tegnap, abban a meggyőződésben mehetett haza, hogy semmi szükség sincs nyári bohózatokra, mert minden darabot nyári bohózattá változtathat a színész. *Tihanyi* folytatta vendégszereplését Jupiter szerepében s mert közönség nem volt, mulattatta a kóristákat. *Lelke* rajta, hogy azok a viccére kontrázní próbáltak. Az elég gyenge előadás különben sem volt alkalmas arra, hogy a szépzenéjü de elavult operettnek valami különösebb érdekességet kölcsönözzön. *Károlyi Leona*, *Batizfalvy*, *Lányi*, *Asszonyi*, *Toronyi* és *Hjnal* jók voltak. *Dési* és *Sírvári* alakítása kevésbé sikerült. Aránylag legtöbb igyekezetet a zenekar s különösen a magánhegedűs árult el.

Doktor ur. Ma, szerdán este *Molnár Ferenc* kedves szellemességű bohósága, az izigvérig nyári darab, a *Doktor ur* kerül színpadra. Az előadás vonzó érdekessége a darab pompás vidámságán kívül még az is, hogy a legmulatságosabb szerepben a színház rokonszenves vendégművésze *Tihanyi Miklós*, a *Vigszínház* tagja lép fel. A bohózat többi kitűnő szerepei is a társulat elsőrendű tagjai kezében van. *Tóth Elek*, *Sik Rezső*, *Gózon*, *Szarvasi*, *Dési* mind igen jellegzetes alakítást nyújtanak s bájos szerepe van a darabban *Hevessy Mariskának* és *Gusztinak* is.

Bérczi Gyula vendégjátékai. Pénteken este kezd meg vendégszereplését a színház egykori kedvenc komikusa, *Bérczi Gyula*. A hosszú időn át Nagyváradon működött *Bérczi Gyula* szeretetreméltó humorával magához kötötte a színházjárók rokonszenvét s így friss emlékezetben van még *Bérczi Gyula* derűs kedélye, amivel annyi vidám estét szerzett az ő hűséges közönségének. Mostani vendégszereplése elé természetesen nagy érdeklődéssel néznek a jeles komikus egykori hívei s így az egész közönség. A *Koldusgróf*-ban kezd meg vendégjátékát *Bérczi Gyula* s a *Szép Helénában*, a *Vörös haju*-ban lép még föl.

Az aréna megnyitása. Mint jeleztük, már holnap csütörtökön ismét megnyílik a nyári színpad, immár újjáalakítva, úgy, hogy most már az aréna kellemes benyomást tesz a közönségre és minden helyről kitűnően lehet a színpadra látni. A megnyitás estélyén két kitűnő bohózat kerül színpadra s ezuttal bevonul a vidám jókedv, a humor, a pajzanság a nyári hajlékba. *Csehov* híres egyfelvonásosa az egyik darab, a *Leánykérés*. Pompás mulattató dolog, aminek hatása sohasem maradhat el. Ugyancsak mindig rengő kacagás jár a másik vidámság nyomán is; *Lisson* kitűnő vígjátéka, a *Válás* után ez, amely vidámságával mindig megkacagtatja a szórakozni vágyó közönséget. A kedves mulatságos bohózatokban *Tihanyi Miklós* a vendégszínész is fellép.

IRODALOM.

☒ **Az Örökimádás** című hitbuzgalmi folyóirat 6. száma a következő tartalommal jelent meg: *Makay Lajos*: El a Rajnához. — *Mészáros Aladár*: A szentmise mint örökáldozat. — *Reviczky Aladár C. M.*: Szent Pázkál életrajza. — *M. L. Barbaric Péter* a gyakorlati áldozás apostola Boszniában. — *Reviczky Aladár C. M.*: Szentéglátogatás. — *Sz. K.*: Az oltár galambja. — Én vagyok az élet kenyere. — *Ij. Szabó János*: Engesztelő szeretet! — *M. L.*: Az Oltárszentség illemtanja. — *Zrinyi Károly*: Templomszentelés Amerikában. — *E. A.*: Az állatok világából. — *Z. A.*: Az óceánok ura. — *Soubirous Bernadette* utolsó áldódása. — *M. L.*: A király esküje. — *Polgár János*: Az Oltáregyesület férfitagjaihoz. — *Vegyések*. — *Makay Lajos*: A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Kölnben. — Az oltárszentség evangéliuma. — E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre 3 korona.

TANÜGY.

Iskolai értesítők

III.

A gyulai r. kath. főgimnázium.

Az egyházmegye mély gyászának ad kifejezést a gyulai főgimnázium értesítője, mikor bevezető helyét boldogult *Szerecsányi Pál* püspök emlékezetének szenteli. A hangulatos megemlékezést és életrajzt *Münch Szilárd* tanár írta.

Az értesítő általában annak a tanúsága, hogy a gyulai katolikus főgimnázium a legsebb reményekre jogosító fejlődés útján halad. Ismerteti az intézet felszerelését s ebből az ismertetéstől meggyőződhetünk róla, hogy a gyulai főgimnázium felszerelése minden tekintetben kifogástalannak mondható. Ugy a könyvtárak, mint a szertárak s az egyes tantermek leltára az iskola eddigi rövid fenállásához mértén gazdagnak mondható. Az ifjúsági könyvtárba kiválóan munkák jegyzéke mindenben kifogástalan. Ellenben a jövőben fokozottabb mértékben szorulnak kiegészítésre a folyóiratok és a modern nyelvészeti könyvek. Az iskola egész felszerelésének leltári értéke 70,000 korona.

A vallásérköcsi nevelésre kiváló gondot fordít a gyulai főgimnázium; ezen az alapon épül fel az a kiváló nevelési rendszer, mely úgy a tanulmányi, mint a fegyelmi és test-edzési állapotban dícséretre méltó eredményt produkál. A tanulóknak tevékenységet fejtettki társadalmi és tudományos téren is. *Méry Gyula*, *Münch Szilárd*, *Németi Gyula*, *Kursinszky Kálmán* és *Berkovich István* a teli hónapokban *Uránia* előadásokat is tartottak, melyeket előbb az ifjúság, következő napon mindig a nagy közönség hallgatott és nézett végig. A nagy közönség csekély, 20-20 fillér díjat fizetett s a tiszta jövedelmet, 105 korona 64 fillert a vetítógép árának törlesztésére fordították. Az ifjúság iskolai ünnepélyeket okt. 6-án, nov. 19-én (*Árpádházi szent Erzsébet* tiszteletére), márc. 15-én és ápr. 11-én tartott.

Az idei értesítő emlékszik meg a tavalyi, 1908. június hóban az *Aldunára* tett kirándulásról. Ez évben mintegy 20 növendék *Budapestet*, *Visegrádot*, *Esztergomot* és a *Balatont* tekintette meg. Mindkét kirándulás igen sikerült s gazdag volt tanulságokban. Az idei, 9 napos kirándulás összes költsége fejenként csak 65 korona volt.

Rendkívüli tárgyak voltak: francia nyelv/ szabadkézi rajz, gyorsírás, egyházi és világi ének. Éneket az I. és II. osztályban mindenki tanult; itt az ének kötelező. Ige helyes. Fel-tűnő kevesen tanultak éneket a IV. és V.-ben. Igen csekély az érdeklődés a francia nyelv és a gyorsírás iránt is, pedig mind a kettő olyan

tárgy, hogy csak később látja be, mekkorát mulasztott, a ki nem tanulta.

A tanulók összes száma 236. Ebből róm. kath. 140, gör. kath. 3, gör. kel. 10, ág. ev. 11, ref. 41, zsidó 31. Magyar 224, német 6, oláh 6. Minden tárgyból jeles eredményt ért el 16.

A gyulai főgimnáziumban jövő évre nyílik meg a VII. osztály.

TÁVIRATOK.

Perzsiái állapotok.

London, július 20. Teheránból jelentik: *Szaid Efrain* törökországi örmény, aki a forradalom alatt egy kaukáziai csapatot vezényelt, teheráni rendőrfőnök lett, *Szaid Efrain* kijelentette, hogy legelső dolga lesz, hogy a foszlogatókat zughelyeiken kikutassa és az elrabolt dolgokat tulajdonosaiknak visszaadja. A harc utolsó napján a sah csapatai az egész városban foszlogáltak. Az új rendőrfőnöknek az a szándéka továbbá, hogy kaukázusiakból, perzsa kozákokból és baktyarokból álló kilencszáz főnyi rendőrcsapatot szervezzen, hogy a rendes csapatokat másutt alkalmazhassák. A sah csapatai még nem szereltették le magukat teljesen és a sah maga sem hagyott még föl minden reményével. Az angol követség az ideiglenes kormány-nak kijelentette, hogy ha nem szüntetik meg *Szied Abdul Fuszsein* tábornok-nak *Sirász* ellen való előrenyomulását, akkor az angolok lépéseket fognak tenni az idegenek életének és vagyonának biztosítására.

Szalonki, július 20. Az új-török középponti bizottság utasította a parlament új-török pártját, hogy *Vilmi* basát buktassa meg.

Pétervár, július 20. Az orosz kormány hivatalosan elismerte az új perzsa kormányt és barátságos tárgyalást folytat vele. Izakkán *Izvolzskival* hosszabb tanácskozást folytatott, a mely kedvező eredményre vezetett.

Az angol király Ischlben.

Bécs, július 20. *Edvard* angol király *Marienbadba* menet augusztus hó 10-én *Ferenc József* király látogatására *Ischlbe* utazik.

Meglopott posztógyár.

Pozsony, július 20. Az itteni posztógyárban óriási lopásnak jöttek nyomára. A gyárban a vezetők felfedezték, hogy a munkások már évek óta lopják a gyárat. Az eddigi nyomozás adatai szerint a munkások több mint 100000 korona értékű holmit loptak el és azokat az ottani nagykereskedőknek adták el. A rendőrség tegnap házkutatást tartott a kereskedőknél és keresi az orgazdákat.

Olcsóbb a buza.

Bécs, július 20. A kedvező időjárás következtében az irány némileg ellanyhult és különösen kenyérmagvak néhány fillérrel olcsóbban voltak kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

§ A népszava legújabb pere. A *Népszava* néhány hónappal ezelőtt a *Miv. posványai* címen cikket irt, amelyet a királyi ügyészség rágalmasz miatt inkriminált azért, mert a közleményben többek között az állott, hogy az egyik üzletvezetőségnél pénzért áthelyezéseket lehet kieszközölni. A vizsgálóbíró kihallgatásra beidézte *Garami Ernőt*, a *Népszava* szerkesztőjét, aki azonban az idézésre nem jelenhetett meg, mert abban az időben külföldön tartózkodott. Az idézésre a Népszava kiadóhivatalának egyik tisztviselője ment el a vizsgálóbíróhoz, aki előtt a cikk szerzőjeként *Dóra Istvánt* nevezte meg. A vizsgálóbíró erre *Dóra Istvánt* citálta be, aki kihallgatása alkalmával is kijelentette, hogy a cikket nem ő írta és a felelősséget nem vállalja. Az ügyészség *Dóra István* vallomása alapján *Garami Ernő* ellen bünpártolás címen vádat emelt az a megokolással, hogy szándékosan arra törekedett, hogy az igazságtörvény megszegésével a vadírat ellen *Garami Ernő* dr. *Landler Ernő* ügyvéd úján kifogásokat emelt. A kifogásokkal ma foglalkozott a budapesti büntetőtörvényszék vádpancája, amely elrendelte a vizsgálat ki egészítését.

KÖZGAZDASÁGI

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői

Budapest, július 20.

— Délután 4 órákor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab május a	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri júl.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órákor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Államutó bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Írta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.) 10

A tanulók, kik irigykedtek *Lőrinc*re, mert mindig első volt közöttük, háta mögött sütni és nevetni kezdtek. Egyikük, oly hangosan, hogy meghallhatóan, így szólt: — Az az oka, hogy tegnap a prefektus bánya volt.

Reiterő kacagás hangzott fel az osztályban. — Igen, folytatá az irigialmatlan kölyök, — anyám láta... A ruhatárban felügyelt nagynénjéve.

A nevetés megkésztéreződött, míg a katedra alján a néma és csendes *Lőrinc* irak-pruult és könyeit megsóta.

— Csak állt a tanár dörömbölve. Azután a gyermek megfordult és hideg, gunyos pillan-

tással így szólt: — Ah! Ön bálokba jár *Husson* ur? Sőt tán táncolt is; örülök rajta... Itt fog maradni s a déli szünet alatt megmaruj: leckéjét és leírja nekem huszszor azt a szabályt, hogy: *Musica me juvat*... Száraz kenyérral majd beérni. Szüleinek tudára adatik, hogy ne várják ebédre... S most helyére mehet.

Lőrinc padjához vánszorgott; alig bírta visszafajítani a zokogást, míg háta mögött egy mást érték a megjegyzések.

— Lám hogy jár az, aki bálokba megy! jegyzé meg csipősen egyik szomszédja; tán trissztókkal is szolgáltak a ruhatárban?

— Nem, mondá egy másik, az urak két soussal fizették meg fáradságát, hogy köpenyeiket levette róluk...

Tíz órákor *Lőrinc* ott maradt az osztályban egyedül, bezárva; délben egy karéj kenyeret hoztak neki és egy pohár friss vizet. Elég ideje volt elmélkedni az ünnep utáni napok keserűségeiről. Reá nézve a büntetést nem a büntető-dolgozat és nem a száraz kenyér tette súlyossá, hanem az a gondolat, hogy négy órákor haza kell menni, hol *Constance* néni pirongatásai és *Husson* apó vad haragja várják. A helyett, hogy bezáratását hosszúnak találná, szeretete volna, ha a délután soha véget nem ér.

Két órákor a tanítás megint megkezdődött. Midőn a künnlakók sáros lábaikkal, csoszogva beléptek, kirázva a vízecseppek megázott fövegeikből, *Lőrinc* nyugtalan arccal tekintett minden belépőre, hogy kiolvassa szeméiből mi történt a pékműhelyben távolléte alatt. Közvetlen szomszédja meglökte könyökével és fülébe sugta:

— Atyád az ajtó küszöbén állott; *Dordelu* ur beszélt vele... Oh! Beh nem szeretnék a bőrödben lenni ma este, midőn haza mégysz!

A gyermek egészen elsápadt. Minél inkább haladt az oktatás, szívének annál szorultabbnak érzé. Végre négy órát csengettek. A csengettyű éles hangja távozásra szólított, a nagy kapu megnyílt és a tanulók kibővültek, örömszajongva, miként a sz. b. d. on bocsátott madarak. *Lőrinc* volt az utolsó, ki a tornácot elhagyta. Félénken tekintett a *Côte-des-Prêtres-re*, melynek kavicsos lejtőjén az iskolás gyerekek bukfenceket hánytak és melynek alján a *Husson-sütőde* boltja látszott. Azután egyet gondolt; úgy találta, hogy még nincs kellőleg elkészülve, szembeszállni a vizsztatérését váró haragos kitérőkkel; hátat fordított a műhelynek és a kis liget felé tartott, honnan át lehetett tekinteni a collegiumot és az alsó város egy részét. — Az eső elállt; a szél felszáritotta az utakat; az égen hosszú szürke felhők húzódtak, érintve a szőlőhegyek tetőit, melyeken a karó-kötegek itt és amott szürke foltokként emelkedtek ki a barna talajból.

Lőrinc nagyot lélezett az üde levegőben; elhatározta, hogy az esthomály beállta előtt nem megy haza. Azt hitte, hogy a sötétben több bátorsága lesz besompolyogni az apai házába. Szapkaia szemére volt húzva, táskája hátát verte, így sompolygott tova, a falak mellé húzódván, s a népes utcákat kerülve, majd meg akadozó léptekkel. Nyugtalan és félénk volt, mint az eltévedt eb, mely szomorúan csóválja kunkorodó farkát télenken meg-megáll, hogy kiszimatolja az irányt, s azután nyilsebességgel rohan tova.

*Kőrül*barangolta a felső város utcáit s a gyalogösvénynek vette útját, mely a *Polva* folyóhoz vezetett. Végre a külvárosba ért, hol a folyam mellett szétágaznak a *Strassbourgba* és *Metzbe* vezető utak. Egy pillanatra megállott a hidon és málázva tekintett a nyárfasorok közt kigyózó *Ormain* vizére. Ép öt órát ütött a toronyóra és még világos nappal volt.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőségnek felajánlja

Dr. VUCSEKIOS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	20 47

NYILTTÉR.

Pollák Gyula

a Nyári Szinkör előtt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő *színházi bodegát*, *nyári sörözőt és falatozó*t építtetett, amely a mai napon a nagyközönség rendelkezésére bocsájt és kéri a szives pártfogást.

Éjjel, nappal nyitva.

3147—909. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 501—9352—901. kgy. sz. véghatározata alapján az üresedésbe jött II-od oszt. fogalmazói állás betöltése céljából ezezzel pályázatot hirdet-k.

A II-od oszt. fogalmazói állás évi 1900 kor. fizetés és 600 kor. lakbérrel van javadalmazva és nyugdíjgennyel egybekötve.

A II-od oszt. fogalmazói állás f. évi augusztus hó 12-ik napján megtartandó rendes havi közgyűlésen fog választás utján betöltetni.

A kéllően felszerelt pályázati kérvények a város főispánjához, mint e kijelölő választmány elnökéhez címezve a város polgármesteri hivatalához folyó év augusztus 7 ének d. u. 5 órájáig nyújtandó be annál is inkább, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1909. július 17.

Bordé Ferenc,
polgármester helyettes.

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
álítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Állami felügye- let alatt álló nagyváradai középiskolai internátus

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére,
Egyenkinti tanítás nevelőtanárok vezetése és ellenőrzése mellett.
Szigorú korreptólás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az ellátás, tan- és nevelés díja egy tanévre 700 kor.

Az intézet a város **legegészségesebb** helyén fekszik, közel a **taninté-
zetekhez**. Bő tájékoztatást kívánatra küld az intézet **tulajdonosa** és
igazgatója, kivel értekezhetni lehet naponként **9—12-ig**,

Nagyvárad, június hó 22.
Tisza Kálmán-tér 9.

D É N E S P Á L,
intézettulajdonos és igazgató.

Ü g y e s

-- **hirdetési ügynök** --

magas jutalékra azonnal fel-
vétetik a „Tiszántul“ kiadóhi-
vatalában.

Házbontásból kikerülő anyagok

a
Moskovits cipőgyárban
eladók.

Értekezhetni e hó 24-ig a gyár irodában.

TÖRELSZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKÉT

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve
a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a
Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv
beküldése szükségeltetik.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.**
100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

500 W-os izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Az új nemű **izzólámpa különlegességek**, fény-
képes izzólámpák, ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Csillárok.

Ízlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítái

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák száll-
ítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, iziéses toaletteket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket,
Előleget ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatiós)
: jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyártmányu, elsőrendü békéscsabai
butorok eladása

 olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!